

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — Potencjalne kraje kandydujące”

(2008/C 172/12)

KOMITET REGIONÓW

- Jest zdania, że potencjalnym krajom kandydującym należy dostarczyć jaśniejszych informacji na temat tego, w jaki sposób będą przystępować do UE. Akcesja do Unii na zasadzie indywidualnej mogłaby zainspirować i zmotywować kraje do przyspieszenia całego procesu. Sukces danego kraju we wdrażaniu wymaganych unijnych wzorców powinien być decydującym czynnikiem przy określaniu tempa jego akcesji.
- Zwraca uwagę, że konieczne jest dalsze rozwijanie zdolności administracyjnych władz lokalnych oraz stowarzyszeń władz lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących, gdyż obecnie władze lokalne i regionalne nie są w odpowiednim stopniu włączane w procesy akcesyjne.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że parafowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE, i wzywa władze Bośni i Hercegowiny, by współpracowały nad wdrażaniem zobowiązań podjętych w ramach układu.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zainicjowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, oraz wnosi, by Serbia kontynuowała działania na rzecz wypełnienia zobowiązań w stosunku do Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii, gdyż pozostaje to warunkiem jej dalszej integracji z UE.
- Przyjmuje z zadowoleniem podpisanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE i zachęca rząd Czarnogóry do dalszej pracy nad swoimi zobowiązaniami wynikającymi z układu, zgodnie z projektem planu działania na rzecz jego realizacji.

Sprawozdawca: radny Martin HEATLEY (UK/PPE), członek Rady Hrabstwa Warwickshire

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008”

COM(2007) 663 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

A. Zalecenia ogólne

Ogólne postępy i harmonogram

1. Jest zdania, że potencjalnym krajom kandydującym należy dostarczyć jasniejszych informacji na temat tego, w jaki sposób będą przystępować do UE. Akcesja do Unii na zasadzie indywidualnej mogłaby zainspirować i zmotywować kraje do przyspieszenia całego procesu. Sukces danego kraju we wdrażaniu wymaganych unijnych wzorców powinien być decydującym czynnikiem przy określaniu tempa jego akcesji.

2. Uważa, iż powinno się znaleźć subtelny równowagę pomiędzy utrzymaniem entuzjazmu i stabilności w potencjalnym kraju kandydującym a ostrożnym i prawidłowym przygotowaniem do procesu akcesyjnego.

3. Uważa, że rozszerzenie jest sprawą ważną, tak dla UE jak i dla krajów kandydujących oraz potencjalnych krajów kandydujących, w kategoriach szans wzrostu gospodarczego, zapewnienia niezbędnych szlaków transportowych i energetycznych oraz innych przesłanek strategicznych, nie zapominając przy tym o wspólnych wartościach UE, takich jak wolność, demokracja i solidarność. Perspektywa rozszerzenia jest szczególnie istotna zwłaszcza dla zapewnienia pokoju i stabilności na Bałkanach Zachodnich. Niemniej jednak zaniepokojony jest zjawiskiem „zmęczenia rozszerzeniem” widocznym w niektórych państwach członkowskich UE i uważa, iż należy działać na rzecz zwiększenia świadomości społecznej w zakresie szans i wyzwań związanych z dalszym rozszerzaniem UE.

4. Przyjmuje z zadowoleniem wyraźną poprawę ogólnych wskaźników wzrostu gospodarczego i stabilności makroekonomicznej oraz podniesienie poziomu życia w potencjalnych krajach kandydujących, niemniej jest zdania, że powinno się wzmocnić wysiłki na rzecz wzmocnienia rządów prawa i modernizacji struktur społecznych. Efektem wspomnianej poprawy o charakterze makroekonomicznym powinna być wyższa jakość życia obywateli tych krajów. W szczególności wzywa wszystkie potencjalne kraje kandydujące, aby za priorytet uznały wprowadzenie w życie rządów prawa, zwłaszcza poprzez reformę systemu wymiaru sprawiedliwości, a także walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną, w tym również handlem ludźmi.

5. Wzywa wszystkie potencjalne kraje kandydujące do utrzymania i nieustannej poprawy dobrosąsiedzkich stosunków, gdyż stanowią one zasadniczy element procesu przybliżania się do Unii Europejskiej. Podkreśla również, że kraje Bałkanów

Zachodnich powinny wzmocnić wysiłki zmierzające do znalezienia wzajemnie akceptowalnych rozwiązań kwestii nierozstrzygniętych z sąsiednimi państwami.

Komunikacja

6. Podkreśla, że dobra komunikacja jest niezbędna dla zapewnienia trwałego powodzenia strategii rozszerzenia. Należy nie tylko lepiej informować obywateli o korzyściach i wyzwaniach związanych z obecnym procesem rozszerzenia, lecz także sprawić, że zrozumieją oni i zaakceptują fakt, iż proces ten jest stopniowy i starannie przeprowadzany. Wszystkie szczeble władzy potencjalnych krajów kandydujących powinny otrzymać wsparcie w swoich wysiłkach na rzecz lepszego informowania opinii publicznej na temat wartości europejskich i korzyści wynikających ze zbliżenia do członkostwa w UE oraz na temat warunków tego członkostwa. Dlatego też powinno się zapewnić publikację komunikatów Komisji w sprawie rozszerzenia w językach używanych w potencjalnych krajach kandydujących, w tym także w językach mniejszości.

7. Zaleca stosowanie nowego instrumentu finansowego UE, instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA), w celu zwiększenia powszechnej wiedzy o integracji europejskiej, wspierania współpracy transgranicznej, wzmocnienia potencjału stowarzyszeń przedstawicielskich samorządu regionalnego i lokalnego na Bałkanach Zachodnich oraz ich włączenia do procesów akcesyjnych.

8. Zaleca poprawę komunikacji „pionowej” pomiędzy urzędami administracji centralnej odpowiedzialnymi za integrację europejską w poszczególnych krajach a władzami lokalnymi i regionalnymi oraz stowarzyszeniami władz lokalnych.

Wzmocnienie potencjału i współpraca transgraniczna

9. Uważa, że środki wspierające, które łączą obywateli na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz zachęcają do współpracy pomiędzy UE a potencjalnymi krajami kandydującymi, są ważnymi instrumentami sprzyjającymi zrozumieniu kulturowemu i politycznemu, będącymi w stanie pokonać wątpliwości co do potencjału integracji. Przypomina o ważnej roli współpracy w ramach partnerstwa miast po historycznych wydarzeniach z lat 90.

10. Wzywa, aby w uzupełnieniu istniejących mechanizmów transgranicznych zwiększyć środki na rzecz wspierania współpracy międzyregionalnej i międzygminnej pomiędzy państwami członkowskimi UE a potencjalnymi krajami kandydującymi, co zaczęłoby np. do włączenia tych ostatnich do EUWT⁽¹⁾.

(¹) EUWT — europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej

11. Podkreśla, że tworzenie zdolności administracyjnych, nie tylko na szczeblu lokalnym i regionalnym, ma kluczowe znaczenie dla pomyślnego spełnienia kryteriów kopenhaskich. Władze lokalne i regionalne w omawianych krajach nie są informowane w wystarczającym stopniu i ogólnie nadal brakuje im zdolności do absorpcji pomocy finansowej ze strony UE. W związku z tym KR ma do odegrania ważną rolę w zakresie promowania seminariów szkoleniowych w celu umożliwienia wymiany dobrych praktyk i doświadczeń władz lokalnych i regionalnych UE.

12. Przyjmuje z zadowoleniem porozumienie w sprawie ułatwień wizowych zawarte pomiędzy UE a potencjalnymi krajami kandydującymi jako ważny krok w kierunku ułatwienia kontaktów międzyludzkich, nie tylko pomiędzy narodami krajów Bałkanów Zachodnich, lecz także pomiędzy narodami UE i potencjalnymi krajami kandydującymi.

13. Zwraca uwagę, że konieczne jest dalsze rozwijanie zdolności administracyjnych władz lokalnych oraz stowarzyszeń władz lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących, gdyż obecnie władze lokalne i regionalne nie są w odpowiednim stopniu włączane w procesy akcesyjne.

14. Przyjmuje z zadowoleniem projekty, które łączą władze lokalne państw członkowskich UE oraz potencjalnych krajów kandydujących, jak np. „Projekt wymiany” w Serbii, który objął jedną trzecią gmin i zapoznał je z praktyką europejską w zakresie zarządzania projektami oraz przyczynił się do ustanowienia kontaktów pomiędzy UE a władzami lokalnymi w Serbii.

15. Zachęca do rozwijania zdolności władz centralnych, lokalnych i regionalnych w potencjalnych krajach kandydujących w celu dostosowania ich polityki w dziedzinie ochrony środowiska do zaleceń unijnych.

16. Demokracja w potencjalnych krajach kandydujących jest młoda i krucha. Aby stworzyć i umocnić instytucje oraz zasady funkcjonowania demokracji przedstawicielskiej, konieczna jest konsekwencja w dążeniu do celu i wytrwałość w działaniach. Dotyczy to zwłaszcza władz lokalnych i regionalnych, gdyż mają one decydujące znaczenie dla stabilnego i otwartego społeczeństwa demokratycznego oraz dobrego sprawowania rządów.

Spółeczeństwo obywatelskie a życie publiczne

17. Uważa, że sektor społeczeństwa obywatelskiego jest bardzo ważnym elementem w budowaniu demokratycznego społeczeństwa. Dalszy rozwój i tworzenie potencjału w tym sektorze są niezbędne dla ułatwienia mu pełnienia znaczącej roli w zwiększaniu przejrzystości i propagowaniu demokracji. Sektor społeczeństwa obywatelskiego może odgrywać doniosłą rolę w informowaniu opinii publicznej o Unii Europejskiej i ułatwianiu włączania obywateli w procesy akcesyjne.

18. Wzywa do dalszego wzmocnienia praw kobiet, dzieci i osób starszych. Powinno się podjąć dalsze kroki na rzecz poprawy równości szans, zapewnienia lepszego zatrudnienia

i zachęcenia do aktywniejszego włączania się kobiet w życie polityczne. Należy zwiększyć ochronę kobiet, dzieci i osób starszych przed wszelkimi formami przemocy, w tym także przed handlem ludźmi.

19. Zachęca do dalszej poprawy statusu osób niepełnosprawnych. Szczególnie ważnym elementem jest poprawa szans osób niepełnosprawnych na znalezienie zatrudnienia, ponieważ jest to zasadniczy krok w kierunku ich pełnej integracji ze społeczeństwem.

20. Zachęca do dalszej poprawy sytuacji w zakresie praw mniejszości oraz do stworzenia warunków dla ich samorealizacji i rozwoju kulturalnego. Potrzebne są jednak także zdecydowane działania na rzecz ogólnej poprawy stosunku do grup etnicznych, jak również promowanie podejścia opartego na tolerancji i pojednaniu.

B. Uwagi dotyczące poszczególnych krajów

Albania

21. Odnotowuje z zadowoleniem osiągniętą poprawę jakości administracji, zwłaszcza jeśli chodzi o urzędy stanu cywilnego, dowody osobiste i wprowadzenie paszportów biometrycznych. Wyraża nadzieję, że przyczyni się to do lepszego przeprowadzania wyborów, ponieważ ostatnie wybory lokalne nie spełniały międzynarodowych wymogów i norm.

22. Przyjmuje z zadowoleniem bardziej strategiczne podejście rządu w zakresie walki z korupcją. Korupcja nadal jednak pozostaje szeroko rozpowszechniona i stanowi bardzo poważny problem w Albanii. Ponadto, mimo pewnych pozytywnych zmian albański system wymiaru sprawiedliwości ma wiele słabych punktów i wymaga dalszych reform, zwłaszcza w zakresie niezależności, przejrzystości i skuteczności. Dlatego też szczególnie ważne jest, by planowana strategia antykorupcyjna na lata 2007–2013 została w pełni wdrożona i skutecznie stosowana zgodnie z zaleceniami Rady Europy/GRECO.

23. Zauważa bardzo pozytywny klimat stosunków międzyreligijnych, co jest cennym przykładem w tym regionie, ale wzywa do większego postępu w dziedzinie praw człowieka i wolności wypowiedzi.

24. Wzywa władze albańskie do kontynuowania prac nad poprawą statusu mniejszości zgodnie z europejskimi wzorcowymi rozwiązaniami oraz Konwencją ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych. Zdecydowanie zaleca, by przedstawiciele mniejszości znaleźli się w albańskim parlamencie oraz by nauczaniem języków tych mniejszości objęto wszystkich członków mniejszości etnicznych na terenie całego kraju.

25. Docenia wysiłki Albanii na rzecz utrzymania i dalszego rozwoju dobrosąsiedzkich stosunków z państwami członkowskimi i innymi potencjalnymi krajami kandydującymi.

26. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA). Administracje samorządów lokalnych i Albańskie Stowarzyszenie Gmin potrzebują większego potencjału, aby mogły wykorzystać środki dostępne w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA).

Bośnia i Hercegowina

27. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że parafowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE, i wzywa władze Bośni i Hercegowiny, by współpracowały nad wdrażaniem zobowiązań podjętych w ramach układu.

28. Przyjmuje z zadowoleniem deklarację w sprawie reformy policji Bośni i Hercegowiny i domaga się, by wszyscy jej sygnatariusze współpracowali na rzecz zreformowania policji zgodnie z zasadami UE. Reforma policji pozostaje niezbędna do podpisania układu SAA.

29. Przyjmuje z zadowoleniem determinację struktur samorządu lokalnego Bośni i Hercegowiny w sprawie przyjęcia najlepszych europejskich wzorców w zakresie poprawy świadczenia usług, a także gotowość stowarzyszeń władz lokalnych tego kraju do współpracy na rzecz poprawy jakości świadczenia usług lokalnych dla obywateli.

30. Przyjmuje z zadowoleniem dokonujące się nieustannie reformy samorządu lokalnego i zauważa, iż prawodawstwo Bośni i Hercegowiny w zakresie samorządu lokalnego jest zgodne z Europejską kartą samorządu lokalnego.

31. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje władz lokalnych i stowarzyszenia samorządów lokalnych Bośni i Hercegowiny potrzebują dalszej rozbudowy potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

32. Przyjmuje z zadowoleniem postęp, jaki nastąpił pod względem powrotu uchodźców i osób wewnętrznie przemieszczonych i zachęca zainteresowane organizacje i agencje do kontynuowania prac nad poprawą warunków do trwałego powrotu.

33. Przyjmuje z zadowoleniem poprawę w zakresie współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii, która osiągnęła, jak się wydaje, ogólnie zadowalający poziom, niemniej do podpisania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu niezbędna jest pełna współpraca.

Serbia

34. Wzywa Serbię, by kontynuowała wysiłki na rzecz zbliżenia się do UE, a także dążyła do utrzymywania pokojowych stosunków ze wszystkimi swymi sąsiadami.

35. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zainicjowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, oraz wnosi, by Serbia kontynuowała działania na rzecz wypełnienia zobowiązań w stosunku do Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii, gdyż pozostaje to warunkiem jej dalszej integracji z UE.

36. Uznaje postęp, jaki dokonał się w dziedzinie zgodnej z normami europejskimi reformy administracji publicznej i zauważa dobrą zdolność administracyjną, jaką Serbia wykazała w kontekście negocjacji w sprawie SAA.

37. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę wysuniętą przez ministerstwo sprawiedliwości w sprawie przeprowadzenia dogłębnej analizy systemu wymiaru sprawiedliwości, ponieważ nie nastąpiło jeszcze wdrożenie ram prawnych przewidzianych w nowej konstytucji. Potrzebne są dalsze wysiłki dla zapewnienia niezależności, rozliczalności i skuteczności systemu wymiaru sprawiedliwości.

38. Przyjmuje z zadowoleniem dalszą realizację krajowej strategii walki z korupcją, ale zauważa, że korupcja nadal pozostaje szeroko rozpowszechniona i stanowi poważny problem w Serbii.

39. Przyjmuje z zadowoleniem postęp, jaki dokonał się pod względem poszanowania i ochrony praw mniejszości i zachęca rząd do skoncentrowania wysiłków na zwiększaniu praw grup ludności, zwłaszcza w dziedzinie oświaty, zabezpieczenia socjalnego, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa i zatrudnienia.

40. Wzywa serbski parlament do ratyfikacji Europejskiej karty samorządu lokalnego.

41. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje samorządów lokalnych i Stała Konferencja Miast i Gmin Republiki Serbii potrzebują większego potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

Kosowo (zgodnie z rezolucją nr 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ)

42. Deklaracja niepodległości Kosowa z 17 lutego 2008 r. stała się obecnie faktem. KR przyjmuje z zadowoleniem decyzję w sprawie uruchomienia w Kosowie misji EPBiO pod nazwą Eulex Kosowo, która zajmie się zagadnieniami praworządności. Utrzymanie państwa prawa i stabilności leży w interesie każdego. Należy zapewnić pokojowe współistnienie grup etnicznych.

43. Przyjmuje z zadowoleniem wprowadzenie strategii i planu działania w sprawie reformy administracji publicznej w latach 2006–2011, ponieważ administracja publiczna jest słaba i mało skuteczna, zaś reformy nadal znajdują się w fazie wstępnej.

44. Uważa, że jakkolwiek nastąpił pewien postęp na poziomie samorządu lokalnego, jego zdolność administracyjna jest nadal niska.

45. Przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie w Kosowie agencji antykorupcyjnej, ale uważa, że brakuje wyraźnej politycznej woli zwalczania korupcji, co pozostaje istotnym problemem. Niezbędne jest dalsze wzmocnienie potencjału personelu tejże agencji oraz dalsza praca nad tworzeniem ram legislacyjnych i wdrażaniem środków.

46. Wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego postępu, jaki dokonał się w dziedzinie praw i wolności obywatelskich i politycznych i wzywa władze Kosowa do rozpoczęcia dalszych dochodzeń w sprawie 2 tys. zaginionych osób, co byłoby ważnym krokiem w kierunku pojednania.

47. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że wybory w Kosowie w listopadzie 2007 r. przebiegały w pokojowej atmosferze. Wzywa kosowskie i serbskie władze, by kontynuowały prace nad pokojowym uregulowaniem sytuacji politycznej i wyraża zdecydowane przekonanie, iż nie może być miejsca dla przemocy w Kosowie oraz że wieloetniczne Kosowo można zbudować tylko poprzez współpracę wszystkich jego społeczności.

Czarnogóra

48. Przyjmuje z zadowoleniem podpisanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE i zachęca rząd Czarnogóry do dalszej pracy nad swoimi zobowiązaniami wynikającymi z układu, zgodnie z projektem planu działania na rzecz jego realizacji.

49. Wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia nowej konstytucji.

50. Docenia pozytywne wyniki osiągnięte przez Czarnogórę po ogłoszeniu przez nią niepodległości w zakresie nawiązywania dobrych stosunków dwustronnych z krajami kandydują-

cymi do UE i sąsiednimi państwami członkowskimi, a także postępowanie w zakresie uczestniczenia w inicjatywach regionalnych i członkostwa w Radzie Europy.

51. Przyjmuje z zadowoleniem wprowadzone przez rząd środki na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji, ale zauważa, iż kwestie te nadal stanowią poważny problem oraz wzywa rząd do dalszej poprawy środków walki z korupcją i zwiększenia wysiłków w zakresie zwalczania procederu prania brudnych pieniędzy. Szczególny akcent należy położyć na kontynuację reform systemu wymiaru sprawiedliwości.

52. Odnotowuje kontynuację reformy administracji publicznej i zaleca dalsze tworzenie zdolności administracyjnych, zwłaszcza w dziedzinie przejrzystości, rozliczalności, zamówień publicznych oraz zarządzania dobrami publicznymi i procedur wydawania zezwoleń.

53. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje samorządów lokalnych i stowarzyszenia władz lokalnych Czarnogóry potrzebują większego potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

Bruksela, 10 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE